

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 274/2020-17

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 17. júna 2020 predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátkou JUDr. Dášou Komkovou, Hlavná 27, Prešov, ktorou namieta porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd oznámením Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 41345/2019/141 z 23. decembra 2019 a konaním, ktoré tomuto oznámeniu predchádzalo, a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a pre neprípustnosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkový stav veci a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 9. marca 2020 doručená ústavná sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie

základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) oznámením Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“) č. 41345/2019/141 z 23. decembra 2019 (ďalej len „oznámenie“) a konaním, ktoré tomuto oznámeniu predchádzalo.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že rozsudkom Okresného súdu Prešov z 25. marca 2011 bola sťažovateľovi uložená povinnosť zaplatiť žalobcovi Citibank Europe plc., organizačnej zložke Citibank Europe plc., pobočke zahraničnej banky so sídlom v Bratislave (ďalej len „žalobca“) sumu 2 123,31 € s 29,99 % úrokom ročne zo sumy 1 205,25 € od 14. augusta 2007 do zaplatenia do 3 dní od právoplatnosti rozsudku (ďalej len „exekučný titul“). Na základe exekučného titulu podal žalobca návrh na vykonanie exekúcie. Predmetné exekučné konanie sa viedlo pod sp. zn. 79 Er 770/2012 (EX 6993/2012). Sťažovateľ namieta, že súdny exekútor bol 6 rokov nečinný, čo viedlo k nárastu úrokov z omeškania na sumu takmer 10 000 €.

3. Na tomto základe podal ministerstvu žiadosť z 25. júna 2019 *„o odškodné podľa Ústavy SR... k značke EX 6993/2012, 79 Er/770/2012, 6 CoE/18/2019, EX 2144/2019-5, v ktorej som žiadal o preskúmanie činnosti exekútorského úradu JUDr. Mgr. Pavla Halása a JUDr. Dagmar Kováčovej...“*.

4. Sťažovateľ podrobne objasňuje svoju argumentáciu, ktorú uviedol v žiadosti adresovanej ministerstvu. Poukázal na to, že súdny exekútor mal postupovať podľa § 57 ods. 4 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Zb. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „Exekučný poriadok“), keďže existovali dôvody na zastavenie exekúcie. Podľa sťažovateľa exekučný titul bol nepreskúmateľný a zaväzoval ho zaplatiť neprimerane vysoký úrok z omeškania. Súdna exekútorka nepostupovala podľa § 57 ods. 4 Exekučného poriadku a pristúpila k vykonávaniu exekúcie zrážkami zo mzdy a z iných príjmov podľa § 68 Exekučného poriadku. Sťažovateľ namietal, že exekučný príkaz nezodpovedal exekučnému titulu, a neprimeranú dĺžku exekučného konania, ktorá

podľa neho bola účelová a tendenčná v snahe získať ďalšie finančné prostriedky z narastajúceho úroku z omeškania. Napokon tiež poukázal na „*psychické týranie zo strany porušovateľa, ktorý protizákonným postupom prostredníctvom súdnych exekútorov vyvoláva stav právnej neistoty a neúmerného finančného zaťaženia v neprospech mňa, sťažovateľa ako spotrebiteľa.*“.

5. Ministerstvo oznámilo výsledok predbežného prerokovania nároku na náhradu škody oznámením z 23. decembra 2019, v ktorom uviedlo, že žiadosť sťažovateľa považovalo za nedôvodnú. Ministerstvo uviedlo, že exekúciu môže zastaviť len exekučný súd, § 57 Exekučného poriadku upravuje podmienky pre začatie exekučného konania, § 61k Exekučného poriadku upravuje podmienky zastavenia exekúcie súdom a § 61n Exekučného poriadku upravuje podmienky pre zastavenie exekúcie exekútorom. Sťažovateľ spochybňuje právny záver ministerstva a domnieva sa, že preukázal nesprávny úradný postup súdnej exekútorke ako jednu z podmienok pre priznanie nároku na náhradu škody podľa zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 514/2003 Z. z.“). Podľa sťažovateľa ministerstvo ako porušovateľ „*nevykonával v zákonom ustanovenom rozsahu dohľad nad činnosťou súdneho exekútora, dospel k nesprávnemu právnemu názoru a rozhodnutiu...*“.

Odôvodnenie oznámenia porušovateľa neobsahuje žiadne vysvetlenie z akých dôkazných prostriedkov pri posudzovaní žiadosti porušovateľ vychádzal. Je síce pravdou, že poukázal na nesprávne ustanovenia exekučného poriadku, avšak nezaoberal sa vnútorným dohľadom nad činnosťou exekútorov.“.

6. Sťažovateľ namieta, že oznámenie ministerstva je arbitrárne a je nedostatočne odôvodnené. Oznámenie neobsahuje vysvetlenie, „*z akých procesných prostriedkov porušovateľ pri šetrení vychádzal...*“.

Z odôvodnenia oznámenia o výsledku predbežného prerokovania nároku na náhradu škody musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri prešetrení postupu exekútora v exekučnej činnosti, či je v súlade so zákonnými ustanoveniami exekučného poriadku, nad ktorými vykonáva dohľad a kontrolu porušovateľ.“.

7. Na základe uvedenej argumentácie sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd o ústavnej sťažnosti takto rozhodol:

„4.1 Základné právo sťažovateľa... na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru... písomným oznámením Ministerstva... číslo 41345/2019/141 zo dňa 23. 12. 2019 a konania Ministerstva... ktoré tomuto písomnému oznámeniu predchádzalo, porušené boli.

4.2... Oznámenie Ministerstva... číslo 41345/2019/141 zo dňa 23. 12. 2019 zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

4.3 Sťažovateľovi... priznáva náhradu trov konania v sume 450,29 Eur na účet právnej zástupkyne... do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Relevantná právna úprava a ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu

8. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

9. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

10. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

11. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

12. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

13. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

14. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

15. O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto

možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

III.

Posúdenie vecí ústavným súdom

16. Predmetom ústavnej sťažnosti je námietka porušenia základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a jeho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru oznámením ministerstva z 23. decembra 2019. Predmetným oznámením ministerstvo oznámilo výsledok predbežného prerokovania nároku na náhradu škody, pričom nevyhovelo žiadosti sťažovateľa o náhradu škody, keďže nepreukázal nesprávny úradný postup súdnej exekútoriky. Sťažovateľ s týmto právnym názorom nesúhlasí, považuje ho za arbitrárny a nedostatočne odôvodnený.

17. Podľa § 4 ods. 1 písm. a) zákona č. 514/2003 Z. z. vo veci náhrady škody, ktorá bola spôsobená orgánom verejnej moci podľa § 3 ods. 1, koná v mene štátu

a) Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, ak

3. škodu spôsobil súdny exekútor pri výkone exekučnej činnosti vykonávanej z poverenia súdu podľa osobitného predpisu.

18. Podľa § 15 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím, ako aj nárok na náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom je potrebné vopred predbežne prerokovať na základe písomnej žiadosti poškodeného o predbežné prerokovanie nároku (ďalej len „žiadosť“) s príslušným orgánom podľa § 4 a § 11.

19. Podľa § 16 ods. 4 prvej vety zákona č. 514/2003 Z. z. ak príslušný orgán neuspokojí nárok na náhradu škody alebo uspokojí iba jeho časť do šiestich mesiacov odo dňa prijatia žiadosti alebo ak príslušný orgán písomne oznámi poškodenému,

že neuspokojí jeho nárok na náhradu škody, môže sa poškodený domáhať uspokojenia nároku alebo jeho neuspokojenej časti na súde.

20. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že ministerstvo vydalo oznámenie z 23. decembra 2019 v rámci predbežného prerokovania nároku sťažovateľa na náhradu škody spôsobenej štátom. Predbežné prerokovanie nároku podľa zákona č. 514/2003 Z. z. je osobitným civilnoprávnym postupom pri uplatňovaní náhrady škody spôsobenej štátom a je jedným z predpokladov úspešného uplatnenia nároku na náhradu škody na súde (porovnaj m. m. II. ÚS 414/2016, III. ÚS 460/2018 a tiež uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7 Sžnč 3/2014 z 29. októbra 2015). Príslušný orgán vystupuje namiesto štátu, ktorý bol žiadateľom označený ako subjekt zodpovedný za škodu. Postup príslušného orgánu podľa § 16 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z. z. nie je rozhodovaním o právach a povinnostiach fyzickej osoby alebo právnickej osoby ako žiadateľa. V uvedenom postupe nejde o uplatnenie štátnej moci orgánom verejnej moci, ministerstvo ako príslušný orgán neuplatňuje súdnu ani inú obdobnú právomoc. Ustanovenie § 16 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z. z. nestanovuje žiadne formálne náležitosti pre písomné oznámenie o neuspokojení nároku na náhradu škody. Predmetné ustanovenie pripúšťa aj nečinnosť príslušného orgánu, ktorá konkludentne deklaruje, že príslušný orgán neuspokojí nárok na náhradu škody. Postup v zmysle § 16 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z. z. nie je ani formalizovaným konaním, ale v rámci tohto inštitútu príslušný orgán dáva najavo svoj postoj – prejavenej výslovne alebo konkludentne – k nároku na náhradu škody. O nároku na náhradu škody autoritatívne rozhoduje až všeobecný súd na základe žaloby.

21. Ústavný súd poukazuje na to, že jeho právomoc rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je založená na princípe subsidiarity. Zmysel a účel princípu subsidiarity, ktorý je vyvoditeľný z čl. 127 ods. 1 ústavy, spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je a podľa svojej povahy ani nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Koncepcia konania o ústavnej sťažnosti je založená na tom, že predstavuje subsidiárny procesný prostriedok na ochranu ústavou zaručených základných práv a slobôd. Ústavný súd nie je súčasťou sústavy všeobecných súdov či iných orgánov verejnej moci, a preto

nemôže nahrádzať ich činnosť. Jeho úlohou je v súlade s čl. 124 a nasl. ústavy ochrana ústavnosti, a nie tzv. bežnej zákonnosti, resp. protiprávnosti. Z tohto pohľadu je nevyhnutnou podmienkou konania, ktorá musí byť pred podaním ústavnej sťažnosti splnená, vyčerpanie všetkých procesných prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho práv poskytuje.

22. Právomoc ústavného súdu je vybudovaná na zásade prieskumu vecí právoplatne skončených, ktorých eventuálnu protiústavnosť už nemožno zhojiť inými procesnými prostriedkami, resp. už nie je možná náprava iným spôsobom. Teda právomoc ústavného súdu rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy predstavuje *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý sa uplatní až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde (porovnaj m. m. III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05, II. ÚS 156/09, I. ÚS 480/2013).

23. Ústavná sťažnosť nemá byť podávaná ani z dôvodu „procesnej opatrnosti či nedotknuteľnosti“ fyzickej osoby alebo právnickej osoby, ale až vtedy, ak sa sťažovateľ nemôže reálne domôcť ochrany svojich práv u ostatných orgánov verejnej moci. Postavenie ústavného súdu tak možno obrazne prirovnať k „záchrannej brzde“, ktorú je možné použiť až vtedy, ak zlyhajú všetky obvyklé a predvídané prostriedky na zabránenie vzniku hroziacej ujmy, teda zabránenie porušenia ústavných práv. Konanie o ústavnej sťažnosti však nie je a ani nemôže byť pomyselnou „skratkou“, ktorou by bolo možné obchádzať konanie už vedené, resp. ktoré môže byť vedené na návrh sťažovateľa pred inými orgánmi verejnej moci.

24. Subsidiarita ústavnej sťažnosti má pritom dimenziu formálnu i materiálnu. Formálna dimenzia znamená, že sťažovateľ pred podaním ústavnej sťažnosti musí „formálne“ podať všetky prostriedky na ochranu práv, ktorými disponuje, a materiálnou subsidiaritou je myslené to, že tieto prostriedky odôvodní spôsobom, ktorý všeobecnému súdu umožní ústavnoprávny prieskum. Pokiaľ právny predpis ustanoví, že v určitej

procesnej situácii je príslušný na rozhodovanie o právach a slobodách jednotlivca konkrétny orgán verejnej moci, bolo by zásahom do jeho právomoci a porušením princípu del'by moci (čl. 2 ods. 2 ústavy), pokiaľ by iný orgán o týchto právach rozhodoval bez toho, aby bola daná možnosť príslušnému orgánu na realizáciu jeho právomoci. Obidve tieto hľadiská preto treba reflektovať pri interpretácii a aplikácii jednotlivých inštitútov zákona o ústavnom súde, v danom prípade pre posúdenie prípustnosti ústavnej sťažnosti a príslušnosti ústavného súdu na jej prijatie na ďalšie konanie.

25. Ústavný súd považoval aj vzhľadom na charakter dokumentu (oznámenie) za bezpredmetné skúmať ústavnú udržateľnosť argumentácie ministerstva v oznámení z 23. decembra 2019 z toho hľadiska, či je arbitrárna alebo zjavne neodôvodnená. Povaha postupu ministerstva ako príslušného orgánu v rámci predbežného prerokovania nároku ani neumožňuje dospieť k záveru o porušení označených práv sťažovateľa podľa ústavy a dohovoru, a to ani v prípade, ak by právne závery ministerstva boli arbitrárne a ich odôvodnenie by nebolo zrozumiteľné, konzistentné alebo dostatočné.

26. Z už uvedených dôvodov ak sťažovateľ nesúhlasí s právnym názorom ministerstva a jeho stanoviskom k nároku na náhradu škody, nemal dôvod nevyužiť na ochranu svojich práv iné prostriedky, ktorými disponuje, čo znamená, že môže podať žalobu, ktorou svoj nárok na náhradu škody uplatní na všeobecnom súde, pričom takáto žaloba zároveň predstavuje účinný právny prostriedok nápravy, ktorý musí predchádzať prieskumu ústavného súdu.

27. Na tomto základe ústavný súd ústavnú sťažnosť už pri jej predbežnom prerokovaní podľa § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde odmietol pre jej neprípustnosť.

28. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. júna 2020

Miroslav Duriš
predseda senátu